

Crisi Els serveis socials

CiU i ERC, davant el repte d'uns comptes impossibles

Les noves taxes només permetran recaptar 250 milions d'euros extres

PRIMERA COINCIDÈNCIA
CiU i ERC van votar sols per primer cop en aquesta legislatura el 13 de febrer, en avalar que el Govern s'endeuti mentre no hi hagi nous pressupostos. ACN

a
ara

L'impacte pressupostari dels nous impostos previstos per CiU i ERC serà limitat, d'uns 250 milions. Tot i això, esperen que la flexibilització del dèficit limiti la retallada i treure més recursos dels equipaments.

ROGER TUGAS

BARCELONA. L'impacte final que tinguin les retallades en els pressupostos del 2013 dependrà gairebé en exclusiva del límit de dèficit que imposi finalment l'Estat. CiU i ERC encara no han començat a parlar de quines seran les partides que es veuran més afectades perquè volen conèixer el nou marge que atorgui Madrid, cosa que limitarà més l'impacte de les retallades del que ho puguin fer els nous impostos que aprovin en compliment de l'acord d'estabilitat firmat al desembre. Llavors preveien nous ingressos per valor d'uns 1.000 milions, però la meitat havien d'arribar de l'impost als dipòsits bancaris, suspès pel Tribunal Constitucional després que el denunciés l'executiu central. A més, si la resta de taxes s'han d'aprovar en la llei d'acompanyament de pressupostos, que s'espera per al juny, només es podran recaptar durant mig any. Fonts de la negociació reconeixen que s'han resignat a obtenir ingressos per valor d'uns 250 milions, poc més del que suposaria relaxar el dèficit una sola dècima.

Tot i això, el capítol dels nous impostos sí que ha estat abordat pels negociadors de CiU i ERC i, de fet, es-

peren no tenir gaires complicacions per posar-se d'acord davant la gravetat de les finances. En la seva primera reunió el Govern ja va aprovar la reforma a l'alça de l'impost al patrimoni per recaptar uns 55 milions més, i les dues formacions tenen emparaulada com serà la reintroducció del de successions.

L'objectiu és retornar al nivell d'ingressos que havia deixat el tripartit –uns 150 milions anuals–, però mitjançant una formulació “més justa” que gravi sobretot els familiars de tercer i quart grau i no perjudiqui l'activitat econòmica. Els altres impostos que han de concretar

Compromís
Qualsevol nou ingrés que arribi es destinarà prioritàriament a recuperar les polítiques socials

són la reforma del de transmissions patrimonials, a grans establiments, sobre begudes ensucrades, als residus nuclears, l'eurovinjeta i altres d'ambientals. Recorden també que la taxa turística ja serà operativa tot l'any, però amb aquesta taxa preveuen recaptar 60 milions, un terç dels ingressos previstos pel copagament farmacèutic, també suspès pel Tribunal Constitucional. “S'aprovaran els impostos previstos al pacte, però han de ser factibles i eficients”, avisa un dirigent de CiU.

Per la via de la fiscalitat, per tant, són poc esmenables els ajustos de

4.400 milions que cal fer per complir el dèficit del 0,7%. Altres mesures que estan sobre la taula són la venda d'immobles i la compactació d'edificis, tot i que el preu inicial pel qual van ser taxats s'hagi reduït en un 22% –dels 207,7 milions als 162,6 milions– davant la dificultat de trobar compradors i que això dugui a haver de pagar un lloguer per seguir fent ús de determinats edificis. El portaveu parlamentari del PP, Enric Millo, va denunciar ahir que el Govern va pagar 34 milions per aquest concepte el 2012 –un 16% menys que el 2010–. Una altra opció seria fins i tot demanar una bestreta a les diputacions –com ja es va fer el 2010–, que han incrementat el pressupost un 15%.

Aprovar o no els comptes

Sigui com sigui, CiU i ERC hauran d'acordar primer si fan els pressupostos. Coincideixen a dir que el dèficit mínim exigible és de l'1,5% –els departaments treballen amb aquest límit–, però reclamen que el sostre pugui si Brussel·les dona més aire a Rajoy. Els republicans, en aquest sentit, són més bel·ligerants perquè volen acceptar només un terç del que obtingui l'Estat i amenacen de no votar res per sota d'això. Des de CiU, molestos per aquestes exigències, repliquen que “el país no es pot permetre no tenir pressupostos, cal altura de mires”.

L'objectiu compartit és limitar les retallades a les polítiques socials, ja prou malmeses, tot i que suposen quasi el 70% de la despesa dels de-

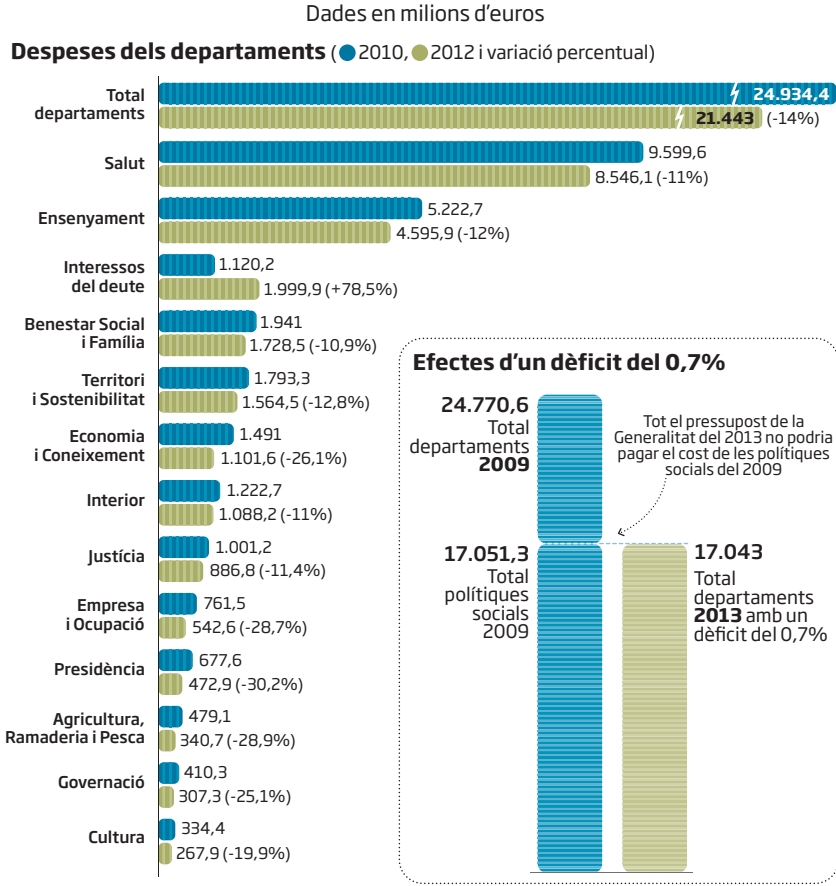
partaments. De fet, si s'apliqués la retallada de 4.400 milions, tot el pressupost no pagaria la despesa social del Govern del 2009, de les més baixes de la UE.

Futur per a l'estat del benestar

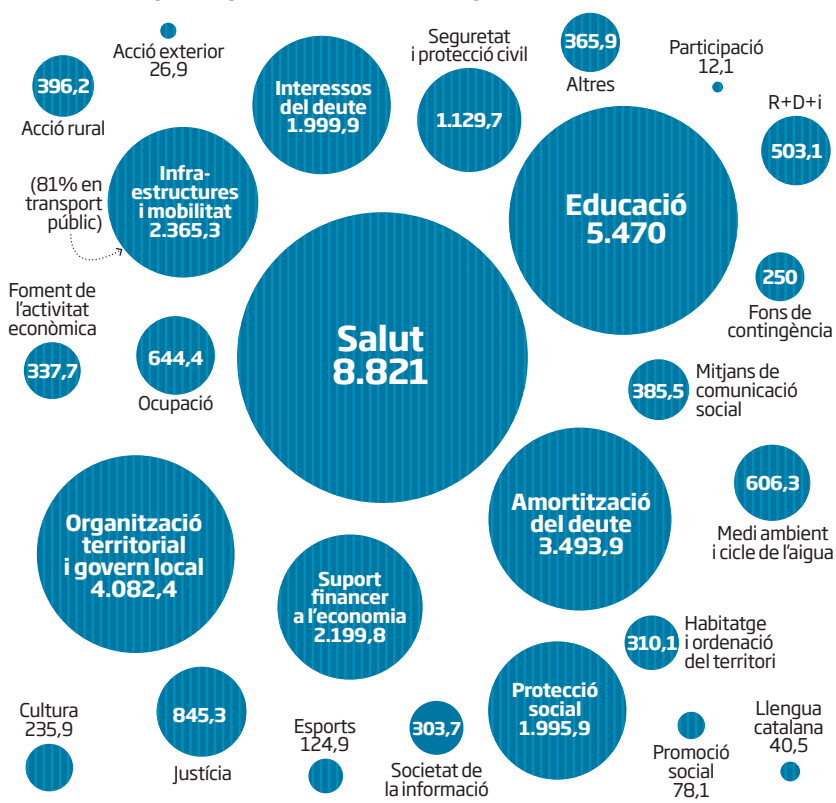
Davant d'aquest negre horitzó per a l'estat del benestar, les retallades –de la magnitud que siguin– aniran acompanyades d'instruments que intentin dibuixar un altre futur. “S'ha tocat os en salut i educació”, reconeixen els negociadors, i sobretot ERC reclama subratllar que els del 2013 seran els últims pressupostos d'una Catalunya autònoma, però en tot cas arribaran juntament amb una proposta de contracte programa. O el que és el mateix, un compromís que tot nou ingrés –en forma de liquiditat de l'Estat, més marge de dèficit, recursos imprevistos o reducció del dèficit fiscal– anirà dirigit prioritàriament a polítiques socials. Això, unit a la reforma de la llei d'estabilitat, pretén trencar el dogma de l'objectiu prioritari del pagament del deute i convèncer que els ajustos seran reversibles tan aviat com es pugui.

A més, ERC s'agafa a l'acord de la rebaixa salarial als funcionaris com el paradigma del que busquen: unes retallades “progressives i tan justes com sigui possible”. Així, ja negocien com frenar el tancament d'escoles i la supressió de 23 milions en concerts a centres d'elit, evitar qualsevol privatització sanitària i firmar un pacte nacional de la salut aquest mateix any. —

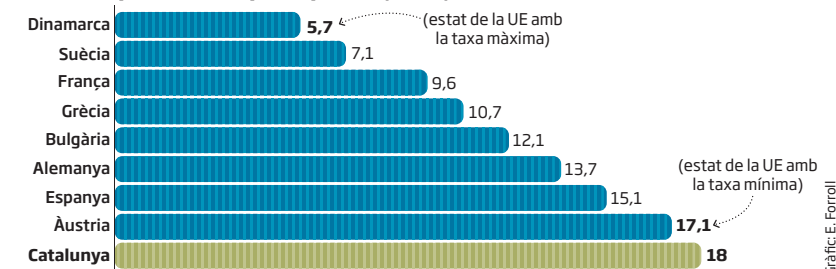
Uns pressupostos bolcats en polítiques socials

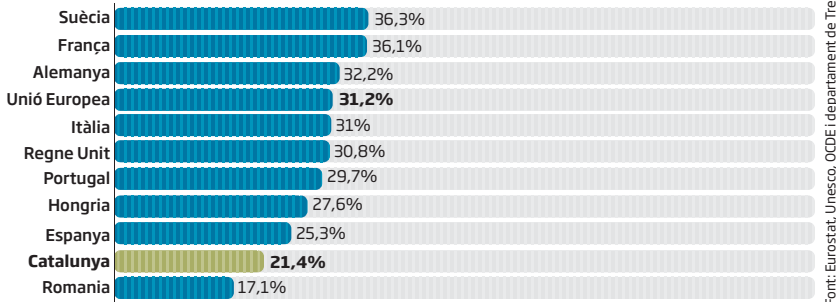
Partides dels pressupostos de tot el sector públic català

Habitants per cada empleat públic (2010)

Inversió en polítiques socials (% del PIB)

Les preguntes

1. ¿És sostenible l'estat del benestar?

2. ¿S'ha tocat os?

3. ¿Es poden fer els serveis més eficients?

4. ¿On es pot retallar per complir el dèficit?

5. ¿El Govern té marge per apujar impostos?

6. ¿Cal acatar el dèficit imposat?

Núria Bosch

CATEDRÀTICA D'HISENDA PÚBLICA DE LA UB

“El marge per a nous ingressos és limitat”

1. Diverses causes no permeten mantenir un nivell adequat de l'estat de benestar a Catalunya: el model de finançament, l'ofec a què la sotmet l'Estat –com amb el dèficit– i el gran dèficit fiscal que pateix.

2. Aquests serveis no poden patir gaires més retallades sense posar en perill la seva qualitat i un nivell de prestació acceptable.

3. L'eficiència en la prestació dels serveis públics s'ha d'aconseguir millorant les formes de gestió dins de l'administració. Per això, el repte que té Catalunya d'ara endavant en la construcció d'estruc-

tures d'estat és formar una administració pública més moderna basada en els principis de simplicitat, autonomia, rendiment de comptes, control i establir incentius a l'eficiència, la qualitat i l'excel·lència.

4. Els objectius de dèficit no han de ser iguals per a totes les autonomies. En el cas de Catalunya, l'objectiu de dèficit hauria de situar-se per sobre de l'1,5% del PIB, i això es justificaria encara més si Brusel·les relaxés l'objectiu de dèficit de l'Estat. En cas contrari, s'hauran de traspasar línies vermelles.

5. El Govern no té competències per incrementar els grans impostos, llevat de l'IRPF, que ja ha tocat sostre. L'increment de la resta d'impostos pot alleugerir la situació, encara que no de manera substancial, i el Govern, amb el pacte amb ERC, ja va acordar incidir-hi i establir-ne de nous, que han estat impugnats per l'Estat. El marge per obtenir més ingressos fiscals és limitat.

6. Cal plantar cara al govern espanyol i fer uns pressupostos amb un dèficit assumible per les finances de la Generalitat, que se situï entre l'1,5% i el 2% del PIB.

Vicenç Navarro

CATEDRÀTIC DE POLÍTiques PÚBLiques DE LA UPF

“El Govern s'ha de negar a fer retallades”

1. Naturalment que és sostenible. El PIB per habitant de Catalunya és el 110% de la mitjana de la UE-15 i, en canvi, la despesa pública social per habitant és només el 80% de la mitjana de la UE-15.

2. Les retallades estan deteriorant d'una manera molt marcada els serveis públics de l'estat del benestar. Al nostre país només una persona adulta de cada 10 treballa en els serveis públics. A Suècia és un de cada quatre.

3. El problema més greu que tenen els serveis públics a Catalunya no és la seva ineficiència, sinó el seu subfinançament. Naturalment que qualsevol servei públic sempre pot incrementar l'eficiència, però els números parlen per si mateixos. És un error continuar les retallades, el que cal és augmentar els ingressos, que són més baixos del que correspon pel nivell de desenvolupament econòmic.

4. Les retallades són unes polítiques negatives no només per al desenvolupament social, sinó també per al desenvolupament econòmic de Catalunya. Estan contribuint a la recessió i a la disminució de la demanda. L'evidència que les retallades estan perjudicant el creixement econòmic i augmentant l'atur és molt robusta i evident.

5. Sí, el dèficit fiscal contribueix al problema, però no és l'única causa. El Govern podria recollir 400 milions mantenint successions, 538 milions recuperant l'impost al patrimoni a les grans fortunes, 150 milions fent més progressives les multes i sancions, 150 milions d'un impost ecològic –5 euros per cada avió que s'enlaira–, 1.000 milions amb un impost finalista i progressista a la sanitat –en lloc del copagament– o 600 milions gravant els beneficis exuberants del capital financer.

6. Les decisions a les Corts per reduir ingressos són de partits catalans que ara es queixen que no hi ha diners. El Govern s'ha de negar a retallar i liderar un moviment en defensa de l'estat del benestar.

Crisi Els serveis socials

L'estat del benestar, al límit: una radiografia

Les polítiques d'austeritat imposades per Europa i que Madrid ha traslladat a les autonomies han afectat bàsicament els serveis socials i han dut l'estat del benestar al caire de l'abisme. Tres anys de retallades han aprimat totes les partides, i la mínima rebaixa pot tenir un cost social elevat. L'ARA posa deu exemples per il·lustrar la situació crítica que pateixen molts d'aquests programes. En podríem haver triat més, però aquests deu serveixen per fer-se una idea del que pot passar si Madrid no flexibilitza l'objectiu de dèficit a les autonomies que més ho necessiten. Avui Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears són a la cua en despesa sanitària per habitant tot i patir un fort dèficit fiscal. Catalunya hi destina 1.150 euros per habitant i any.

LARA BONILLA / AURI GARCIA MORERA
SÒNIA SÁNCHEZ / JOAN SERRA * BARCELONA

Intervencions quirúrgiques

- Despesa: 834 milions d'euros
- Departament de Salut
- Activitat quirúrgica que el Servei Català de la Salut compra als hospitals concertats

La sanitat catalana ha viscut dos anys convulsos entre les retallades de la Generalitat i les noves mesures del govern espanyol. El 2011 el departament de Salut va aplicar les mesures d'ajust –des de reduccions de sou fins a tancament de llits, quiròfans i menys compra d'activitat als hospitals– per complir amb la retallada del 10% del pressupost de Salut –la primera en 15 anys– per frenar la generació de dèficit. L'objectiu era reduir gairebé 900 milions d'euros, que finalment es van quedar en 864. Tot i l'ajustament, el pes de Salut en el pressupost de la Generalitat va ser del 38%, tant el 2011

(9.188 milions d'euros) com el 2012 (8.756 milions d'euros). Per complir amb les retallades, el Servei Català de la Salut va comprar el 2011 un 10% menys d'activitat als hospitals i també va reduir un 2% la tarifa que paga pels serveis que contracta. “S'ha de posar fi a la disminució de l'activitat assistencial. El 2012 es va recuperar una mica però encara està molt per sota de l'estàndard habitual”, diu Francesc Duch, president de Metges de Catalunya. L'any passat es va comprar activitat quirúrgica als hospitals per valor de 834 milions d'euros però els efectes de les retallades encara s'arrossegueuen. Es van traduir, sobretot, en un augment de les llistes d'espera per operar-se

i en una reducció dels llits d'hospitalització. L'any 2010 a Catalunya hi havia 14.072 llits convencionals en els centres d'hospitalització d'aguts i el 2011 es van reduir fins als 13.167. Les retallades també van disparar durant el 2011 les llistes d'espera per a operacions, que van créixer un 42%. De mitjana, el temps d'espera es va incrementar en 14,6 dies i, segons Salut, són patologies que podien esperar. Aquest any Salut ha anunciat que les llistes d'espera s'han reduït un 12%, però la Plataforma d'Afectats per les Retallades Sanitàries assegura que han augmentat un 51% res-

Atenció oncològica

- Despesa: 142,5 milions
- Departament de Salut
- Institut Català d'Oncologia

El pressupost sanitari per càpita és a la cua de l'Estat –Catalunya ocupa el lloc 14è de 17 autonomies– i per sota de la mitjana europea. El 2012 la despesa sanitària per persona a Catalunya va ser de 1.150 euros, per sota dels nivells del 2007 (1.184 euros), i des del 2010 no para de créixer. “No podem continuar amb aquesta davallada. Els pressupostos de la Generalitat haurien de prioritzar la partida de sanitat”, diu el secretari general de Metges de Catalunya, Francesc Duch. Catalunya inverteix en sanitat un 8% del PIB, inclosa la privada. El sistema sanitari català pateix un subfinançament crònic. “Els diners disponibles per pagar la sanitat pública representen una proporció de la nostra renda que està lluny de la d'un país europeu –opina l'economista de la salut de la UPF Jaume Puig-Junoy–. La sanitat ja no aguanta més reducció de pressupost”, afegeix. I una línia vermella que tots estan d'acord que no es pot traspasar és l'atenció oncològica i els trasplantaments. “És una línia vermella que no es pot tocar ni es tocarà. Hi ha coses en què es pot fer de més o de menys i en d'altres que no”, diu Pere Montserrat, director de l'Organització Catalana de Trasplantaments. Durant el gener i el febrer del 2013 s'han fet més trasplantaments que en el mateix període del 2012. Pel que fa a l'atenció oncològica, l'activitat va ser de 167.916 serveis el 2012. A tall d'exemple, l'any passat es van destinar 142,5 milions d'euros a l'Institut Català d'Oncologia, tot i que són molts més els hospitals

La sanitat ha patit fortes retallades.

MANOLO GARCÍA

on es fa atenció al càncer. Salut es va comprometre que la cirurgia oncològica no superés els 45 dies d'espera, i la cardíaca els dos mesos. No obstant, alguns metges van denunciar a l'ARA que durant les retallades es van superar aquests terminis.

Les llistes d'espera han aixecat polèmica.

M. GARCÍA

pecte a fa 2 anys. Tot depèn del barem que s'utilitzi per supervisar les llistes. Duch alerta que també s'ha incrementat la llista d'espera per a proves diagnòstiques i per a visites a l'especialista. “I això repercuteix molt en el ciutadà”, diu. “Les llistes d'espera per als procediments urgents i per als que el retard suposa un deteriorament de la qualitat de vida han de ser línia vermella, tant o més que els trasplantaments”, diu Jaume Puig-Junoy, economista de la salut de la UPF.

3 Atenció primària

- Despesa: 1.537 milions d'euros
- Departament de Salut
- Atenció primària: medicina familiar

L'accés dels ciutadans als metges especialistes no és directe, sinó a través dels metges de primària. L'atenció primària és la porta d'entrada dels ciutadans al sistema sanitari. Es calcula que el 90% dels problemes de salut dels ciutadans es resolen a l'atenció primària i només entre el 7% i el 10% requereixen atenció especialitzada. Els ciutadans fan, de mitjana, sis visites a l'any al metge de família. El nou model sanitari vol dotar encara de més resolució l'atenció primària per descongestionar els hospitals –ja s'ha passat de 990 hospitalitzacions per cada 100.000 habitants el 2009 a 970 el 2012– i

ha fixat com a prioritat l'atenció als malalts crònics, ja que ara el 70% de la despesa en salut es destina a atendre aquest tipus de malalts. A Catalunya hi ha més de 36.000 ciutadans que ingressen més de tres vegades a l'any a l'hospital i l'objectiu és que un programa de malalts crònics permeti alliberar llits als hospitals. Els professionals de la primària ja estan d'acord a tenir més capacitat de resolució, però demanen que això vagi acompanyat de més recursos. Ara ja no es cobreixen les baixes ni les jubilacions i els professionals han vist com augmentava la càrre-

La primària és la porta d'entrada al sistema. F. MELCION

ga de feina mentre se'ls retallava el sou, com a la resta del sector públic. El pressupost destinat a la primària té un pes del 18% sobre el pressupost total del Servei Català de la Salut. L'any passat s'hi van destinar 1.537 milions d'euros, una xifra lleugerament inferior a la del 2011 (1.567 milions d'euros). Durant el 2011, l'any de les retallades al sector salut, es va reordenar el mapa de centres d'atenció primària i es van tancar alguns ambulatoris o se'n va reduir l'horari. El secretari general de Metges de Catalunya, Francesc Duch, demana que “no hi hagi nous tancaments”

de centres. “En atenció primària tenim evidència que l'acostament de recursos a la població es tradueix en indicadors positius de salut”, assegura. I el metge de família Jaume Sellarès afegeix: “Retallar en primària és un disbarat perquè és la més eficient, té més capacitat de resolució i administra millor els fàrmacs. A més, els sistemes basats en atenció primària són més eficients que els basats en atenció especialitzada”. L'atenció primària està en ple procés de reforma per dotar els centres i els professionals de més autonomia de gestió. Entre d'altres, podran administrar el seu pressupost.

4 Dependència

- Despesa: 1.553,20 milions d'euros
- Departament de Benestar Social i Família
- Ciutadans amb grau de dependència reconegut

La llei de la dependència va néixer amb unes previsions de beneficiaris errònies, molt per sota de les necessitats reals i amb un finançament insuficient, que les comunitats autònomes han hagut de compensar. “La llei no s'ha complert mai, en el sentit que el finançament que venia de Madrid mai ha estat el que havia de ser, i la Generalitat sempre hi ha hagut d'aportar més del 50% que estava previst”, recorda Teresa Crespo, presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) i del Consell Assessor de Polítiques Socials i Familiars. Segons el departament de Benestar, l'any passat l'Estat va cobrir el 20,88% del finançament públic de la llei i la Generalitat va haver de carregar amb el 79,12% restant. “Tot i la deslleialtat estatal, el Govern ha mantingut fins ara els seus compromisos”, afegeix Toni Codina, director general de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social. Codina considera que “les retallades en drets i en pressupost per a les persones dependents les ha protagonitzat l'Estat, i han provocat encara més pressió sobre les castigades finances de la Generalitat”.

Des de fa temps els esforços econòmics de la Generalitat s'han demostrat insuficients, i aquesta insuficiència s'ha acabat traduïnt en un alentiment de la tramitació de peticions, que fa que no accedeixin al sistema totes les persones que ho haurien de fer, perquè no hi ha diners per a tothom: “La Generalitat està frenant cada cop més l'atorgament d'ajudes per a la dependència, i hi ha molta

gent que no hi pot accedir tot i que compleix les condicions”, denuncia Teresa Crespo. En aquest sentit, diu Crespo, “una nova retallada provocaria un alentiment encara més gran que seria mortal”. Segons la presidenta d'ECAS, la despesa en aquest àmbit “ja no es pot reduir més”, perquè actualment “ja hi ha moltes famílies que no reben cap tipus d'ajut tot i que hi tenen dret”. Crespo recorda que aquest sector de la població “és un col·lectiu molt feble”. Toni Codina coincideix amb la presidenta d'ECAS i adverteix que “noves retallades en aquest àmbit afectarien una vegada més el sector més vulnerable de la nostra societat”.

Els especialistes en aquest àmbit creuen que els recursos actuals ja són insuficients i que una retallada sobre aquestes xifres actuals seria insostenible, i també es pregunten com pot ser que la Generalitat es plantegi una nova llei catalana de promoció de l'autonomia personal si després no hi haurà recursos per finançar-la. “La llei de la dependència també incorporava el tema de promoció de l'autonomia, i després ja no se'n va parlar més”, recorda Teresa Crespo, abans de donar el seu punt de vista sobre aquesta hipotètica nova llei catalana de promoció de l'autonomia personal. “Si ja no es cobreix la dependència, es podran cobrir menys encara programes o accions per fomentar l'autonomia de les persones”, afirma l'assessora del Govern. Malgrat la bona voluntat del plantejament, diu, aquesta nova llei “seria complicada d'aplicar en el context actual”.

Crisi Els serveis socials

MÉS FAMÍLIES NECESSITADES
Les entitats socials recorden que les beques menjador permeten assegurar que molts nens facin almenys un àpat calent al dia. PERE TORDERA

6 Beques menjador

- Despesa: 67,6 milions d'euros per a beques menjador socials
- Departament d'Ensenyament
- Cobreixen el menjador escolar per a famílies amb rendes baixes

Fa dos anys que el pressupost del departament d'Ensenyament manté congelat el nombre de beques menjador de tipus social en 61.000. Es tracta de les beques no obligatòries que concedeix el Govern a les famílies amb pocs recursos (al voltant de 6.000 euros nets a l'any, tot i que el barem l'estableix cada municipi), ja que, a part, hi ha les beques menjador obligatòries, que la llei obliga a donar als alumnes que han de desplaçar-se necessàriament des d'un altre municipi per anar a l'escola pública (31.000 aquest curs). El pressupost del 2012 preveia una davallada de les beques socials a 48.000, però la conselleria va garantir de seguida que aquesta retallada no es faria i que es mantindrien les mateixes 61.000. A un preu de 6,2 euros per àpat, suposa una partida de 67,6 milions d'euros. Però el problema que denuncien tots els agents implicats és que mantenir el mateix nombre no és suficient, perquè la quantitat de famílies necessitades ha crescut enormement amb la crisi. És a dir, que cada cop hi ha més famílies que arriben al nivell de renda exigida per cobrar la beca i es queden sense.

Amb el creixement dels índexs de pobresa, aquests ajuts "són una manera d'assegurar que tots els infants puguin menjar calent almenys un cop al dia", assenyala la presidenta

d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) i del Consell Assessor de Polítiques Socials i Familiars del Govern, Teresa Crespo, per qui garantir les beques és "fonamental".

En els últims cursos Ensenyament ha buscat, fins i tot, finançament privat per a aquestes beques a través d'entitats com l'Obra Social de La Caixa. També ha tractat d'eliminar l'obligatorietat de les beques per desplaçament per alliberar aquests recursos per a beques socials, una iniciativa que va ser rebutjada al Congrés de Diputats, com expliquen des d'Ensenyament.

"Amb un 25% de famílies en risc d'exclusió, això és un tema que s'ha d'atendre clarament, i garantir el menjar dels nens. Però les beques són insuficients, potser cal reorientar una mica el tema amb un tipus de menjadors més socials, i no sé si ho hauria de pagar Ensenyament o Benestar Social", apunta el president de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica, Jaume Aguilar. Per Aguilar, "temes tan bàsics com el menjador i el material escolar s'han de resoldre perquè estiguin garantits per a tots els alumnes", ja que actualment la retallada a les despeses de funcionament dels centres escolars "els ha deixat sense prou recursos per poder becar els seus alumnes en aquestes dues qüestions".

5 Accés als fàrmacs

- Despesa: 1.451 milions d'euros
- Departament de Salut
- Factura farmacèutica

El 2012 la despesa farmacèutica en receptes va ser de 1.451 milions d'euros, cosa que representa una disminució del 14,3% respecte al 2011 (1.692 milions d'euros). La reducció de la despesa farmacèutica es va aconseguir gràcies a la potenciació dels medicaments genèrics i a la dispensació de l'alternativa terapèutica més barata. A més, l'euro per recepta va permetre recaptar entre el 23 de juny i el 31 de desembre del 2012 45,7 milions d'euros. Però l'impacte de la taxa ha estat més important perquè dels 242 milions de reducció de la despesa farmacèutica 110 milions s'atribueixen a l'euro per recepta. El Govern va insistir, quan l'Estat va obligar a retirar la taxa, que havia servit per finançar serveis sanitaris. Ara els farmacèutics estan patint la falta de liquiditat de la Generalitat. El Govern els deu l'import de les receptes dispensades durant el mes de novembre (94,7 milions d'euros)

i desembre (99,4 milions) –la factura pendent del gener la va pagar al mes de març– i no podrà satisfer-les fins que el govern espanyol faci un nou pla de pagament a proveïdors. Els impagaments –que també pateixen hospitals, centres sociosanitaris i residències– han posat al límit les farmàcies, fins al punt que no poden pagar als proveïdors i ja hi ha problemes per trobar a les farmàcies els fàrmacs més cars, com immunosupressors o tractaments per al càncer. Per ara, les farmàcies se subministren les unes a les altres o els farmacèutics compren per encàrrec, però el sector alerta que si no se'ls paga aviat hi ha "risc de possible desabastiment". "Treballem amb malalts i no sabem si els podrem subministrar la medicació el mes que ve", diu la farmacèutica Meritxell Parera.

La despesa farmacèutica s'ha reduït un 14,3%. F. MELCION

7 Atenció a la infància

- Despesa: 189,40 milions d'euros
- Departament de Benestar Social i Família
- Menors d'edat en situació de risc

El programa d'atenció a la infància i l'adolescència del departament de Benestar Social i Família es destina a actuacions contra els abusos sexuals i el maltractament infantil, o a l'atenció dels menors tutelats. Jaume Clupés, president de la Federació d'Entitats d'Atenció i d'Educació a la Infància i l'Adolescència (Fedai), ja ha traslladat al Govern la seva preocupació, perquè "hi ha 3.000 nens que estan tutelats i és l'administració la que ha de respondre per ells". Per Clu-

pés, "retallar més el pressupost podria posar en dubte aquesta situació", i les entitats que atenen aquests menors "necessiten almenys mantenir els ingressos per cobrir les necessitats bàsiques". El president de la Fedai, de fet, demana que la inversió en polítiques d'infància s'incrementi fins al nivell de la mitjana europea, del 2% del PIB. Actualment, Catalunya inverteix en infància tot just l'1% del PIB. "N'estem massa allunyats. A Europa la família i la infància estan molt més protegides", sentència.

*Des que neixes, que penses:
Què deurà ser allò que et farà gran?
Potser seran els anys, els èxits, els aplaudiments.
Tenir un cognom o bé un altre.
O haver nascut més al nord o més al sud.
Pensaràs que la joventut, la bellesa o els diners
són el que et farà gran.
Que s'és tan gran com tot allò que es posseeix.
Res més allunyat de la veritat.
Perquè només hi ha una cosa en aquest món
que et farà gran:
Ser fidel a tu mateix.*

**Ser fidel a tu mateix
és el que et fa gran**

A CaixaBank, fa més de cent anys que som fidels als nostres valors. I avui continuem compromesos amb les persones i amb el desenvolupament social i econòmic del nostre entorn. I això ens ha fet grans.

- El primer banc d'Espanya
- 1a Obra Social del país
- Més de 13 milions de clients
- Més de 6.000 oficines

Perquè no som només un banc. Som CaixaBank.

www.CaixaBank.com

Millor Banc
d'Espanya
2012

Banc més
Innovador
del Món

Segell d'Or
EFQM a
l'Excel·lència
Europea

24 seleccions, 80 partits,
totes les estrelles del bàsquet mundial

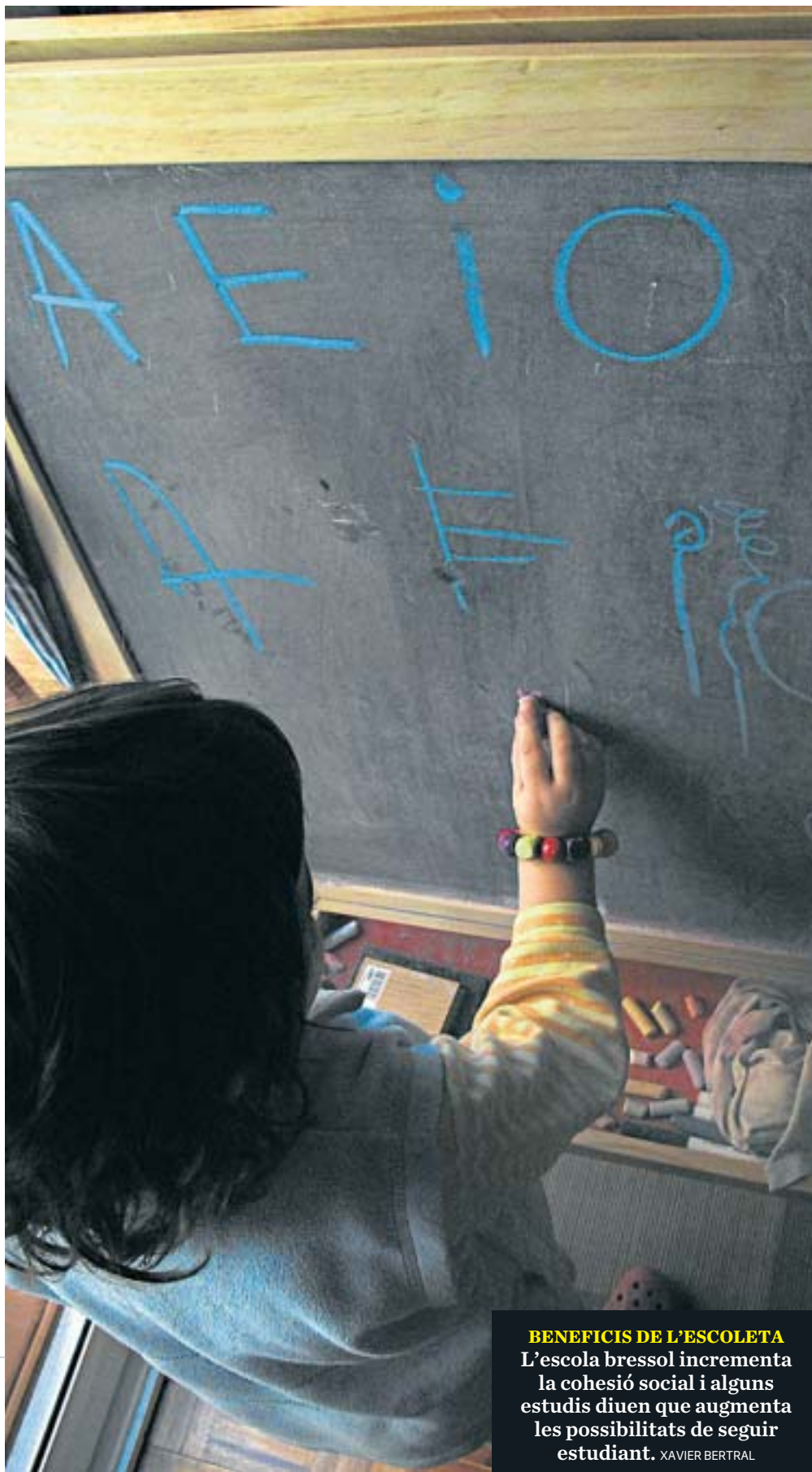
Crisi Els serveis socials

8 Ensenyament de 0 a 3 anys

- Despesa: 48,6 milions
- Departament d'Ensenyament i municipis
- Famílies amb nens d'entre 0 i 3 anys

L'educació dels 0 als 3 anys no és obligatòria i, per tant, tampoc gratuïta. L'escola bressol pública està finançada pel Govern i cada municipi, però sempre hi ha una part que paguen les famílies. Un preu que s'ha encarat progressivament per les retallades, en un moment de crisi de l'economia domèstica. Però no es tracta només d'un problema de conciliació laboral, sinó també educatiu. "El desenvolupament emocional en aquesta edat és vital i l'aprenentatge que hi fa té continuïtat per esquivar el fracàs escolar", diu el president de la Fedaià, Jaume Clupés. De fet, hi ha estudis que constaten que anar a l'escola bressol augmenta les possibilitats de seguir estudiant en l'etapa postobligatòria.

Però Ensenyament ja ha avisat que els 48,6 milions destinats el 2012 baixaran. De l'ajut de 1.800 euros per plaça que donava el 2010 s'ha passat a 1.300 en l'últim curs. Per al curs que ve Ensenyament ja ha anunciat que baixarà més i que anirà en funció de la renda. "L'escola bressol incrementa la cohesió social", apunta el president de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica, Jaume Aguilar, però assenyala també "altres línies vermelles" en Ensenyament, com "la necessitat d'inversió en secundària i FP, per garantir el futur del país".

BENEFICIS DE L'ESCOLETA
L'escola bressol incrementa la cohesió social i alguns estudis diuen que augmenta les possibilitats de seguir estudiant. XAVIER BERTRAL

9 Renda mínima d'inserció

- Despesa: 130 milions
- Departament d'Empresa i Ocupació
- Persones que han esgotat totes les prestacions d'atur

La renda mínima d'inserció, l'antic PIRMI, va néixer com un ajut per a la inserció laboral que es rebia mentre no s'aconseguia una feina. Amb l'arribada de la crisi, però, es va convertir en l'única font d'ingressos per a les persones que han esgotat totes les prestacions d'atur, que en realitat tenen poques perspectives d'accedir a un lloc de treball. "Ara facilita uns ingressos mínims a menys d'un 10% de les 300.000 famílies que no tenen ingressos, de manera que les necessitats ja són molt superiors", lamenta el director general de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social, Toni Codina. En la seva opinió, aquesta partida "ha de ser intocable", ja que la seva reducció "agreuja en encara molt més els problemes de subsistència, de convivència i de seguretat".

La presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) i del Consell Assessor en Polítiques Socials i Familiars, Teresa Crespo, diu que "aquestes 300.000 famílies sense cap ingrés estan en una situació molt extrema i és una urgència social molt important per a la qual s'ha de buscar una solució". Codina afegeix: "M'és igual que sigui el PIRMI, la renda garantida de ciutadania o la renda vital; m'és igual el nom i m'és igual el sistema o el model".

Amb la reforma de l'estiu del 2011, el Govern ja va endurir les condicions per accedir a la prestació. Tot i això, denuncia Crespo, "hi ha gent que compleix les condicions i que no hi entra, igual que passa amb la llei de la dependència, perquè el Govern es va posar com a objectiu reduir els beneficiaris i el pressupost, i ho ha acabat aconseguint".

10 Lloguer social

- Despesa: 50 milions d'euros
- Departament de Territori i Sostenibilitat
- Prestacions permanents de lloguer per a famílies amb rendes baixes i ajuts urgents per pagar rebuts de lloguer destinats a ciutadans amb ingressos insuficients

"La degradació de la situació econòmica ha fet virar l'enfocament de les polítiques d'habitatge: la prioritat ja no és facilitar l'accés del ciutadà a un pis sinó permetre que el mantingui, perquè perdre l'habitatge és sinònim d'exclusió social". La reflexió és de Carles Sala, secretari d'Habitatge de la Generalitat, i indica la magnitud de la crisi. Les partides associades al lloguer social, per tant, resulten imprescindibles en un con-

text tan delicat. El Govern va destinar l'any passat 45 milions d'euros a les prestacions permanents de lloguer, els ajuts destinats a les famílies amb rendes baixes. Se'n van beneficiar unes 18.000 llars. Les aportacions per pagar el lloguer dels ciutadans amb ingressos limitats es van completar amb 1,6 milions d'euros destinats a les famílies que ja són inquilines d'un habitatge protegit (1.200 famílies van rebre aquestes

Habitatges socials al municipi de Salt. DAVID BORRAT

prestacions el 2012) i tres milions més de la partida d'ajuts urgents.

El nou pla per al dret a l'habitatge del Govern, dotat amb 200 milions per als pròxims quatre anys, doblarà els ajuts a les famílies desnonades. Tanmateix, s'endevina com un esforç insuficient per atendre la magnitud del drama dels desnonaments. A l'administració se li ha retret la falta de solucions àgils. "Les respostes polítiques han estat

tímides i insuficients, i de vegades purament cosmètiques. Els programes socials d'habitatge de la Generalitat, força avançats, no només no poden disminuir sinó que és urgent reforçar-los amb més recursos, perquè a Catalunya tenim 230.000 famílies amb greus dificultats per accedir a un habitatge o per seguir pagant l'actual", reflexiona Toni Codina, director general de la Taula del Tercer Sector.

TORRES

© Copyright Miguel Torres S.A.

ATRIUM[®]

Una simfonia d'aromes

el taller | TORRES

Descobreix la cultura del vi

BARCELONA · Tel. 93 817 74 19 · eltallerbcn@torres.es
MADRID · Tel. 91 401 77 62 · eltallermdd@torres.es
VALENCIA · Tel. 96 341 22 97 · eltallervlc@torres.es
TENERIFE · Tel. 922 59 52 00 · eltallertfe@torres.es
GRAN CANARIA · Tel. 928 43 37 69 · eltallergc@torres.es

El vi només es gaudeix amb moderació.

www.torres.es

Crisi Els serveis socials

Roser Torrent té una assistenta social tres cops per setmana, fet que permet al seu marit, que n'és el cuidador, sortir a fer encàrrecs. DAVID BORRAT

“Hi ha gent que necessita els ajuts per sobreviure”

Roser Torrent, amb invalidesa, rep 130,97 euros mensuals de la llei de la dependència

Reportatge

ELISABET ESCRICHE
GIRONA

Roser Torrent, que treballava en una perruqueria, tenia només 33 anys quan li van concedir la invalidesa a causa d'una artritis reumatoide que es va escampar amb virulència per tot el seu cos. Ara té 61 anys, ha passat una quinzena de vegades pel quiròfan –li han operat des del maluc fins a les cervicals passant per les cames, els peus o els genolls–, fa vuit anys li van amputar una cama i a l'altra hi porta un *bypass* per afavorir la circulació de la sang. També li falten dos dits del peu i no té força a les mans. El seu recorregut diari és del llit a la cadira de rodes, on s'entreté llegint, fent passatempo o mirant la televisió. Segons l'última revisió, el seu grau d'invalidesa ja és del 88%. Aquest cúmul d'infortunis ha fet que el seu marit, Josep Tubert, s'hagi convertit en les seves cames i els seus braços. Ell fa de tot: cuina, neteja, va a comprar i l'ajuda a aixecar-se. “Ja hi estic acostumat”, explica el marit.

El 14 de març del 2011, després de mesos i mesos de paperassa i amb l'ajuda de l'assistent social municipal, el govern central li va concedir una ajuda econòmica a través de la llei de dependència de 165,27 euros mensuals. Des del mes d'agost, però, la xifra s'ha reduït a 130,97 euros per culpa de la crisi econòmica. Aquests diners els destina a pagar les 30 hores mensuals de serveis socials que li pertocuen, el cost d'una part de les quals assumeix l'administració i l'altra –vuit euros l'hora– la persona afectada. Tres cops per setmana una assis-

tenta social va a casa seva durant una hora per aixecar-la, dutxar-la, donar-li esmorzar i arreglar-li l'habitació, i una segona assistenta va tres hores cada dijous a netejar la casa on viu a Serinyà (Pla de l'Estany). Aquestes sis hores permeten al marit de la Roser, que va demanar la jubilació anticipada fa dos anys per poder cuidar la seva dona, fer encàrrecs o senzillament poder jugar a futbol amb els seus dos néts, el Pol i l'Anna. “Quan l'assistenta ve al matí puc anar al banc o a comprar el que prepararé per dinar, i dijous a la tarda puc fer qualsevol altra gestió, perquè sé que la Roser no es quedarà sola –explica–. Són poques hores però per a mi són importants perquè em donen un petit respir”, puntualitza el marit.

L'ajut no cobreix la despesa

Tot i que la quantitat que rep no cobreix ni el que ha de pagar per les hores de serveis socials –en total 240 euros al mes–, tant la Roser com el Josep coincideixen a expressar que millor això que res. “Si treuen aquests ajuts, ja poden eliminar el departament de serveis socials”, deixen clar. “Quin sentiment té, si no, la seva existència?”, es pregunten.

Tot i el context, el matrimoni assegura que és afortunat perquè la Roser cobra 600 euros per la jubilació i 300 més per gran invalidesa, un fet que els permet poder fer una vida més o menys normal. “Hi ha gent, però, que rep 400 euros de la llei de dependència i que els necessita per poder sobreviure”, insisteix l'home. La Roser sempre ha comptat amb l'ajuda de la família. Abans que el seu marit es jubilés tenia cura d'ella la seva mare, que actualment té 84 anys. Alhora té el suport dels seus dos fills i de la seva germana. —

“Si haguéssim de pagar el menjador, no s'hi quedarien”

Els ajuts de la Creu Roja salven la família del David i l'Àlex

Reportatge

AURI GARCIA MORERA
CASTELLDEFELS

El David i l'Àlex, de set i cinc anys, són dos dels nens catalans que reben una beca menjador de l'administració per poder quedar-se a dinar a l'escola. Tot i ser dels afortunats, a la pràctica la seva família no té els diners que s'han d'afegir a la beca per pagar el menjador, i si es poden quedar a dinar a l'escola és gràcies a una beca complementària que els ha concedit la Creu Roja. Amàlia Calderín, l'àvia de les criatures, explica sobre aquests dos ajuts: “Són molt importants. Ho són tot, perquè en cas de no tenir-los els nens no es podrien quedar amb ningú, i la seva mare no podria treballar”.

L'Amàlia detalla que la seva filla Ruth, la mare dels dos nens, està separada i fa anys que no té notícies del pare, que no li paga res per la manutenció dels fills. Com a mínim, la Ruth té la sort de tenir una feina, tot i que les condicions són dures. “Treballa a l'hostaleria, es lleva a les 3.30 h de la matinada i, entre una cosa i l'altra, arriba a les 6 de la tarda”, diu la seva mare. El seu sou, a més, és just per cobrir totes les despeses. “Ella ha de pagar-ho tot, el lloguer del pis i tot, i si també haguéssim de pagar el cost del menjador no s'hi podrien pas quedar”, assegura l'Amàlia.

Tenint en compte la situació de la seva família, l'Amàlia té clar que els diners que la Generalitat destina actualment a les beques menjador no es poden retallar més, perquè ja avui són insuficients. “Jo crec que s'haurien d'ampliar, especialment

Insuficient
Les beques públiques no cobreixen les necessitats de moltes famílies

Reforç
La Creu Roja incorpora al seu programa un centenar de nens cada mes

per a la gent més necessitada”, defensa. El mateix que pensen els especialistes del sector i els professionals d'entitats com la Creu Roja que atenen en el dia a dia les famílies més necessitades.

Necessitats extremes

Sònia Fraguas, responsable del Centre d'Atenció a la Infància i l'Adolescència L'Espai de Castelldefels, va ser l'encarregada de tramitar la sol·licitud de beques menjador complementàries de la Creu Roja per al David i l'Àlex, i per a una desena de nens més. “Són famílies que tenen molta necessitat econòmica. Algunes estan a punt de patir desnonaments i, encara que tinguin la beca parcial de la Generalitat, no podrien deixar els nens a dinar a l'escola”, explica Fraguas. Per la responsable d'aquest centre de Castelldefels, l'ajuda complementària de la Creu Roja és el que permet que els pares “s'assegurin que els seus fills mengen almenys un cop al dia com déu mana”.

Les ajudes complementàries per al menjador escolar van néixer com un projecte conjunt de la Creu Roja i Càritas, que va rebre 125.000 euros procedents de *La Marató per la pobresa* de TV3. Des que es va posar en marxa, el setembre de l'any passat, però, la Creu Roja ja hi ha afegit 150.000 euros més de fons propis. En aquest període, l'entitat ha superat el mig miler de receptors d'aquestes ajudes complementàries, a un ritme d'un centenar d'incorporacions cada mes. Els responsables de la Creu Roja estan convençuts que són moltes més les famílies que necessitarien ajuda, tenint en compte la taxa de pobresa infantil. —

El David i l'Àlex reben una beca menjador de l'administració i una ajuda complementària de la Creu Roja per poder pagar el menjador escolar. MANOLO GARCÍA

SI FAS LA RESERVA DE L'1 AL 30 D'ABRIL
Per a sortides de l'1 de maig al 31 d'octubre de 2013

**RESERVA-HO
PER NOMÉS
100€
per persona ⁽¹⁾**

PAGAMENT EN
10 ⁽²⁾
MESOS
sense
interessos

**FIN A
15%
DE DESCOMPTE***

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

AMB LA GARANTIA I CONFIANÇA DE

VIAJES

El Corte Inglés

www.viajeselcorteingles.es

902 400 454

Crisi Els serveis socials

ESTAT DEL BENESTAR

Ni a Suècia, el paradís europeu de l'estat del benestar, la situació en qüestions com la vivenda ja no és la que era.

OLEKSIY MARK / GETTY

Anàlisi

ADRIÀ ALCOVERRO
POLITÒLEG I DOCTORAND A LA
UNIVERSITAT DE SÖDERTÖRN
(SUÈCIA)

L'habitatge digne, un miratge també a Suècia

El modèlic estat del benestar nòrdic fa anys que privatitza els serveis socials més bàsics

Fa uns mesos quan passejava per Hökarängen, un barri del sud d'Estocolm, una noia em va donar un pamflet firmat pel sindicat de llogaters i altres associacions que advertia els llogaters d'habitatges de titularitat pública que la campanya informativa engegada per l'Ajuntament d'Estocolm sobre la possibilitat de convertir-los en propietaris era pura propaganda.

Hökarängen és un barri endreçat, construït després de la Segona Guerra Mundial, de blocs de pisos baixos d'estil funcional. Hökarängen és producte d'uns plans urbanístics (ben diferents dels dels barris construïts després) amb equipaments públics com ara biblioteques, transport públic, escoles, metro i fins i tot edificis bugaderia en què els veïns podien anar a rentar la roba gairebé de franc. I que tampoc tenen res a veure amb els monstres de formigó del *desarrollismo* franquista. Hökarängen és la representació dels valors de la socialdemocràcia sueca plasmada en grans plans urbanístics: una vida digna amb accés a la cultura, educació, habitatges nous, parcs, camps de futbol i xamfrans amb bancs disposats perquè la gent faci petar la xerrada, tot per ajudar a bastir una

comunitat integrada. Hökarängen és un paradigma del període en què es desenvoluparia un estat del benestar universal, una idea brillantment resumida en la metàfora del *cradle-to-grave system*. És a dir, un estat assistencial "del bressol a la tomba" que finalment hauria de superar la lluita de classes.

La bugaderia central és avui un centre cultural, els bancs de les cantonades són buits i la gent va al centre a comprar. El paradís socialdemòcrata representat en l'urbanisme d'un barri socialment integrat i amb una vida social pròpia és avui una ombra del passat. Tot i així, molts dels pisos de Hökarängen són de titularitat pública i els llogaters són encara majoritàriament gent de classe treballadora que paguen uns preus baixos, i amb contractes que *de facto* són indefinits.

Mentre llegia el pamflet, la noia m'anava dient que l'Ajuntament organitzava reunions amb els llogaters en què se'ls explicava, amb l'ajuda "d'experts" d'empreses immobiliàries, l'oportunitat que signi-

Ruptura
L'arribada el 1992 del centredreta va iniciar un procés privatitzador

Continuïtat
Quan l'esquerra va tornar al poder el 1996 no va canviar de model

ficava poder comprar pisos a preus més barats que els del mercat, amb l'argument que els preus dels habitatges no paraven de pujar. De fet, la intenció del pamflet era explicar als llogaters la importància de no deixar-se seduir pels cants de sirena d'un mercat immobiliari que, en tot cas, no els estalviaria els préstecs bancaris.

El paradís ha deixat de ser-ho

Suècia, el model de benestar nòrdic per excel·lència, des de fa anys ha anat progressivament privatitzant serveis bàsics de l'estat del benestar. A principis dels 90 l'estat va retallar dramàticament les subvencions a l'habitatge i va traspasar-ne la gestió a les empreses públiques municipals. Per fer front a les retallades, es va implementar un model de gestió pública inspirat en el sector privat en què produir beneficis es convertia en una obligació. L'any 1992 el nou govern de centredreta liberal, que arribava al poder després de dècades a l'oposició, va construir un marc legal en què per

primera vegada es permetia que els ajuntaments venguessin els seus estocs d'habitatges de titularitat pública, amb el permís dels llogaters, a empreses privades. L'habitatge públic va ser només un dels pilars de l'estat del benestar afectats. Entre els altres també hi havia l'educació. L'any 1992 es va reformar el sistema educatiu. S'obria així la gestió privada dels centres, encara que finançats públicament. L'estat finançava tots els costos educatius, l'educació continuava sent gratuïta, però una part del pressupost podia ser gestionat per empreses segons criteris de mercat. Només Xile té un sistema similar.

Després del 1992 el mercat de l'habitatge públic es va desprotegir i va deixar de ser un dret per passar a ser un producte: s'iniciava així un procés privatitzador. Quan els socialdemòcrates van tornar al poder, l'any 1996, no es van fer enrere. A Estocolm, progressivament, des del centre fins a la perifèria, l'habitatge públic s'ha anat privatitzant, i últimament dins d'un context de bombolla immobiliària que hi fa més difícil l'accés.

Hökarängen és un capítol més d'aquest procés. I no deixa de ser una ironia que la planificació urbanística socialdemòcrata s'hagi convertit en un reclam estètic. Una mena de parc temàtic, d'un gran valor de mercat, a mans encara d'uns llogaters que més que ciutadans amb drets són vistos com un obstacle a la liberalització del mercat. També en el paradís de l'estat del benestar, les coses ja no són el que eren. —